

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Krajský soud v Brně rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Kateřiny Čuhelové, Ph.D. a soudců Mgr. Ivy Krejčířové a JUDr. Michala Ryšky v právní věci žalobce **V. S.**, nar. XXXX, bytem XXXX, XXXX, XXXX, proti žalované **M. V.**, nar. XXXX, bytem XXXX, XXXX, o ochranu osobnosti, o odvolání žalobce proti rozsudku Okresního soudu v Břeclavi ze dne 12. 5. 2016, č. j. 6 C 61/2014-56,

t a k t o :

- I. Rozsudek soudu prvního stupně **se potvrzuje**.
- II. Žalobce je povinen nahradit žalované náklady odvolacího řízení ve výši 445,57 Kč do tří dnů od právní moci rozsudku.

O d ů v o d n ě n í :

V záhlaví označeným rozsudkem soud prvního stupně zamítl žalobu, kterou se žalobce na žalované domáhal omluvy za to, že svým jednáním dne 12. 10. 2014 způsobila, že bratr

žalobce O. S. nebyl pohřben, jak si přál, v rodinném hrobě, a to uveřejněním omluvy v okresních novinách a dvojitým vyhlášením rozhlasem Obecního úřadu v Zaječči, jakož i zaplacení částky 500.000,- Kč (I. výrok). Současně rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení (II. výrok).

Proti tomuto rozsudku podal žalobce odvolání. V něm soudu prvního stupně vytkl, že věc o odstranění pomníku vyloučil k samostatnému řízení pod sp. zn. 6 C 26/2015, přestože spolu věci přímo souvisí. Svědci byli navedeni a při trestním oznámení bylo přání bratra o místě pohřbu prokázáno. Dále uvedl, že žalovaná „byla“ jeho neteř, ale už „není“, nechce ji do konce života znát a žaluje ji proto, že zastavila dne 13. 10. 2004 kopání hrobu pro bratra žalobce na hrobovém místě rodinného hrobu (č. 217) a nahlásila vedoucí pohřební služby, ať je zemřelý O.S. pohřben v hrobě č. 42. Tím se dopustila neoprávněného zásahu proti osobnosti zemřelého. Žalobce proto navrhl zrušení napadeného rozhodnutí a vrácení věci soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

Žalovaná navrhla potvrzení napadeného rozsudku jako věcně správného. Zdůraznila, že se žalobce se zemřelým bratrem nestýkal. Ohledně pohřbu vše vyřizovala P. a pomáhala jí teta L.H.. Matka žalované zjistila, že v rodinném hrobě je nedostatečná hloubka kvůli tomu, že se zde již nacházela babička, a řekla proto žalované, aby se zde už nekopalo, což žalovaná řekla hrobníkovi. I obecním úřadem bylo sděleno, ať se zde nekope.

Krajský soud v Brně jako soud odvolací (§ 10 o.s.ř.) po zjištění, že odvolání bylo podáno k tomu oprávněným subjektem (§ 201 o.s.ř.), směřuje proti rozhodnutí, proti němuž je přípustné (§ 201, § 202 a contr. o.s.ř.), bylo podáno včas (§ 204 odst. 1 o.s.ř.), v souladu s ustanovením § 212 a § 212a odst. 1 o.s.ř. přezkoumal rozhodnutí soudu prvního stupně a řízení mu předcházející v rozsahu napadeném odvoláním i nad rámec odvolacích důvodů, a dospěl k závěru, že odvolání je nutno upřít důvodnost.

Z obsahu spisu odvolací soud zjistil, že žalobou na ochranu osobnosti podanou dne 25. 8. 2014 se žalobce na žalované domáhal výše uvedených nároků a současně na žalované 2) Z.P. povinnosti odstranit pomník a zaplatit žalobci 500.000,- Kč. Žalobu odůvodňoval tím, že v důsledku jednání obou žalovaných byl zemřelý bratr žalobce O.S. v rozporu se svou vůlí po své smrti pohřben na pohřebišti v XXXX nikoli v rodinném hrobě č. XXXX, nýbrž v hrobě č. XXXX. Soud prvního stupně poté, co připustil vůči žalované 2) změnu žaloby rozšířením z 500.000,- Kč na 1.000.000,- Kč, vyloučil usnesením č. j. 6 C 61/2014-28 ze dne 17. 3. 2015 žalobu vůči žalované 2) k samostatnému projednání. Žalobu vůči žalované, která zůstala předmětem tohoto řízení, pak po provedeném dokazování zamítl s tím, že kromě manželky žalobce, které nepřikládal takový význam, se svědci shodli, že přání být pohřben do hrobu, kde je uložena jeho matka, nebylo ze strany O.S. nikdy vysloveno. Žalovaná pak neměla s vyřizováním pohřbu v podstatě nic společného, neboť ho vyřizovala družka P. a jedna ze sester zemřelého L.H.. Požadavek žalobce na omluvu žalované a na náhradu nemajetkové újmy je proto nedůvodný.

Odvolací soud konstatuje, že ze skutkového hlediska nebylo (s výjimkou manželky žalobce) žádné ze svědkyň, slyšených před soudem prvního stupně, o údajném přání zemřelého být pohřben do hrobu k matce ničeho známo. Výpověď manželky žalobce E.S. soud prvního stupně vyhodnotil jako nevěrohodnou a ve vztahu k této osamocené stojící výpovědi poukázal kromě jiného i na skutečnost, že je dokonce v rozporu se skutkovým tvrzením žalobce samotného. Ten totiž uvedl, že o přání bratra O. ví ze šetření policie a ze sdělení jeho sester.

Manželka žalobce však naopak ve své svědecké výpovědi v rozporu s tím poukázala na to, že O.S. své přání vyslovil vůči svědkyni a také žalobce to slyšel. Všechny sestry zemřelého pak ve svědeckých výpovědích vypověděly v neprospěch žalobce. Svědkyně M.L. (sestra zemřelého) uvedla, že její bratr nechtěl do hrobu ke své matce. Právě tak svědkyně R. S. (sestra zemřelého) vypověděla, že bratr chtěl být pohřben sám ve svém hrobě a do hrobu k matce jít nechtěl. Rovněž svědkyně L.H. (sestra zemřelého) stvrdila, že si bratr přál být pohřben sám. Z výpovědí sester zemřelého proto vyplývá pravý opak žalobcova tvrzení, jakož i skutečnost, že údajné přání zemřelého je ve skutečnosti jen přáním žalobce, s nímž další pozůstalí nesouhlasí a které stojí naprosto osamoceně. Hodnocení důkazů ze strany soudu prvního stupně (§ 132 o.s.ř.) nelze proto rozumně zpochybnit. Obecné a nepodložené spekulace žalobce, že svědci byli navedeni, nemění na skutkových zjištěních učiněných z výslechů (řádně dle § 126 o.s.ř. poučených) svědků ničeho. Danému skutkovému zjištění opaku tvrzení žalobce není na překážku, že soud prvního stupně žalobce nevyzval k označení důkazů a nepoučil jej o důkazním břemenu (§ 118a odst. 3 o.s.ř.), neboť takový postup by byl nezbytný toliko při stavu *non liquet* (skutkové nejistotě) a nikoli při zjištění opaku tvrzené skutečnosti. Nejedná se tak o situaci, kdy by byla žaloba zamítnuta pro neunesení důkazního břemene bez toho, že by byl žalobce řádně poučen dle § 118a odst. 1 o.s.ř., tj. o vadu, která by mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci, a to tím spíše, že skutková zjištění o údajném přání zemřelého jsou *de facto* vzhledem k níže uvedeným právním závěrům nepodstatná. Případné zjištění přání zemřelého být pohřben v rodinném hrobě by tedy na výsledku sporu neměnilo ničeho (viz níže).

Pro úplnost nutno uvést, že vytýká-li žalobce soudu prvního stupně, že pominul vyrozumění Policie ČR ze dne 22. 7. 2005 o odložení trestního oznámení žalobce (v němž bylo uvedeno, že „provedeným šetřením“ bylo zjištěno, že přáním zesnulého bylo pohřbení do hrobu č. 217 a byl pohřben do hrobu č. 42), jde o výtku nedůvodnou. Tato výtka zcela ignoruje, že v řízení před soudem platí zásada přimosti a výslech svědků je oproti nepřezkoumatelnému sdělení policejního orgánu prioritní. Z tohoto vyrozumění není naprosto seznatelné, o jaké důkazy policejní orgán svá zjištění opřel, přičemž ze sdělení Policie ČR ze dne 10. 3. 2016 vyplývá, že spis byl již skartován.

Jde-li pak o výtku, že soud prvního stupně vyloučil věc původní žalované 2) k samostatnému řízení, tak dle § 112 odst. 2 o.s.ř. je právem soudu prvního stupně některou věc vyloučit k samostatnému řízení, jsou-li v návrhu na zahájení řízení uvedeny věci, které se ke spojení nehodí, přičemž v takovém případě jde o usnesení, kterým se upravuje vedení řízení a proti kterému není odvolání přípustné [§ 202 odst. 1 písm. a) o.s.ř.]. Nejedná se ani o vadu, která by mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí v meritum věci, neboť i při setrvání na spojení věci by daná věc nemohla dopadnout odlišně.

Právní rámec věci podléhá s ohledem na tvrzenou dobu (13. 10. 2004) údajného neoprávněného zásahu do osobnostních práv zemřelého O.S. režimu dřívějšího občanského zákoníku, tj. zák. č. 40/1964 Sb., ve znění pozdějších předpisů (dále jen „obč. zák.“). Dle přechodných ustanovení nového občanského zákoníku, tj. zák. č. 89/2012 Sb. (dále jen „o.z.“), totiž platí, že vznik, jakož i práva a povinnosti vzniklé z právních poměrů týkajících se osobních a rodinných práv přede dnem nabytí účinnosti o.z. se posuzují podle dosavadních právních předpisů (§ 3028 odst. 2 o.z.).

Odvolací soud v tomto rámci akcentuje, že dle obč. zák. žalobci vůbec nesvědčí aktivní legitimace k postmortální ochraně osobnosti zemřelého, který byl jeho sourozencem.

Dle taxativního výčtu v § 15 obč. zák. totiž po smrti fyzické osoby přísluší uplatňovat právo na ochranu její osobnosti toliko manželu nebo partnerovi a dětem, a není-li jich, jejím rodičům. Skutečnost, že tato rigidní úprava nešetřila osobnost zemřelého v potřebném rozsahu, reflektovala i důvodová zpráva k o.z., který přinesl její podstatné rozšíření (srov. § 82 odst. 2 o.z.). Dané konstatování však nic nemění na tom, že obč. zák. žalobci aktivní legitimaci nepřiznával a nelze ji *contra legem* dovodit tím spíše, že žalobce zde stojí se svými představami o místě posledního spočinutí zemřelého bratra zcela osamoceně. Dále pak platí, že přání zůstavitele, jak má být pohřben, nevyvolávalo dle judikatury Nejvyššího soudu k obč. zák. žádné právní účinky a bylo pouze apelem morálního charakteru (rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn. 21 Cdo 3373/2011 ze dne 25. 2. 2013, nově však u případů nastalých až po 1. 1. 2014 odchylně srov. § 114 odst. 1 o.z., ohledně kterého je již nyní dovozováno, že nerespektování vůle zesnulého či pozůstalých osob povolaných k rozhodnutí o podobě pohřbu má za následek porušení postmortální ochrany osobnosti). Rovněž tak je na první pohled zřejmá naprostá nepřiměřenost žalobcem požadovaných satisfakčních nároků (§ 13 obč. zák.) na veřejnou omluvu v tisku i místním rozhlase a na zaplacení finanční satisfakce. Přiměřeným zadostiučiněním nemůže být omluva pronášená za takových okolností, že teprve z ní se určitá část veřejnosti dozví o záležitosti, o níž by do té doby nevěděla (obdobně srov. rozsudek Krajského soudu v Ostravě sp. zn. 23 C 3/97 ze dne 15. 4. 1997). Možnost přiznání finanční satisfakce u postmortální ochrany osobnosti byla navíc dle judikatury Nejvyššího soudu dle obč. zák. obecně vyloučena. Pokud by totiž náhrada nemajetkové újmy v penězích byla přiznána jiné osobě než osobě poškozené (dotčenému zemřelému), neplnila by svou funkci, neboť by již nevyvažovala ani nezmírňovala nemajetkovou újmu způsobenou neoprávněným zásahem dotčené osoby (např. usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 30 Cdo 1218/2006 ze dne 25. 5. 2006 či rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn. 30 Cdo 3223/2011 ze dne 14. 5. 2013).

Odvolací soud proto rozhodnutí soudu prvního stupně jako věcně správné potvrdil (§ 219 o.s.ř.), a to včetně výroku o náhradě nákladů řízení před soudem prvního stupně.

Vzhledem k naprosté irelevanci návrhů ve vztahu k výše predestinovanému merituu věci odvolací soud dříve, než přistoupil k meritornímu rozhodnutí věci, pro nadbytečnost zamítl návrhy na přerušování řízení do skončení řízení o dovolání žalobce ve věci vydání dědictví dle § 485 obč. zák. a na doplnění dokazování odvoláním žalobce ve věci zrušení kupní smlouvy a vydání dědictví.

O náhradě nákladů odvolacího řízení rozhodl odvolací soud podle § 142 odst. 1 o.s.ř. za použití ustanovení § 224 odst. 1 o.s.ř. tak, že žalobce je k jejich náhradě povinen žalované. Odvolací soud přiznal žalované právo na náhradu nákladů odvolacího řízení v částce 445,57 Kč jako náhradu hotových výdajů, spočívajících v cestovním (§ 13 odst. 4 AT ve spojení s § 157 odst. 1 zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce), určeném dle vyhl. č. 385/2015 Sb., tj. 84 km, při náhradě za 1 km jízdy á 3,80 Kč, průměrné spotřebě 5,1 l na 100 km a ceně za 1 l motorové nafty 29,50 Kč.

P o u č e n í :

Proti tomuto rozhodnutí **j e** dovolání přípustné za předpokladu, že dovolací soud dospěje k závěru, že napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu nebo která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím

soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešená právní otázka posouzena jinak. Dovolání se podává k Nejvyššímu soudu České republiky prostřednictvím soudu, který rozhodoval ve věci v prvním stupni, ve lhůtě do dvou měsíců od doručení rozhodnutí odvolacího soudu.

V Brně dne 26. října 2016

Za správnost vyhotovení:
Soňa Melová

JUDr. Kateřina Čuhelová, Ph.D., v. r.
předsedkyně senátu